

2021-05-19 Nr. SGS-2021-05

Lietuvos Respublikos Sveikatos apsaugos ministerijai

DĖL SVEIKATOS PRIEŽIŪROS ĮSTAIGŲ ĮSTATYMO NR. I-1367 1, 2, 3, 15, 15¹ IR 55 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO IR PENKERIŲ METŲ KADENCIJŲ NUSTATYMO UNIVERSITETŲ LIGONINIŲ SVEIKATOS PRIEŽIŪROS SPECIALISTAMS

Santaros klinikų gydytojų sąjunga kartu su kitomis darbdavio lygmeniu veikiančiomis medicinos specialistų profesinėmis sąjungomis bei Lietuvos medikų sąjūdžiu 2019 01 15 kreipėsi į Lietuvos Respublikos Seimo narius, nepritardamos SVEIKATOS PRIEŽIŪROS ĮSTAIGŲ ĮSTATYMO NR. I-1367 1, 2, 3, 15, 15¹ IR 55 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO projektui. Tačiau pritarimo įstatymo pakeitimui nesulaukė.

Santaros klinikų gydytojų sąjunga – darbdavio lygmeniu veikianti profesinė sąjunga – vienija daugiau kaip 350 Vilniaus universiteto ligoninės Santaros klinikų gydytojų teikiame poziciją dėl terminuotų darbo sutarčių.

Penkerių metų kadencijos universiteto ligoninių sveikatos priežiūros specialistams reguliavimas yra netinkamas, nes:

1. **yra neproporcingas.** Mums nėra žinoma nei viena Europos Sąjungos (toliau – ES) ar ekonomiškai pažengusi pasaulio valstybė, kurioje visiems universiteto klinikų medikams būtų imperatyviai taikomos terminuotos darbo sutartys. Medikams yra keliami aukšti išsilavinimo bei profesinio tobulėjimo reikalavimai, kurie Lietuvoje yra užtikrinami gydytojų tęstiniu mokymu bei kas penkis metus atnaujinama licencija, kuri yra išduota neterminuotam laikotarpiui. ES gydytojų nuolatinis tobulėjimas yra užtikrinamas *Continuous Medical Education* kreditais, o taip pat vykdant periodinius asmeninio tobulėjimo pokalbius su vyresniojo gydytoju;
2. **mažina realų sveikatos priežiūros specialistų darbo užmokestį.** Darbdavio mokamas nedarbo socialinio draudimas, kai darbuotojas dirba pagal neterminuotą darbo sutartį, sudaro 1,31%, kai darbuotojas dirba pagal terminuotą sutartį – net 2,03%. **Dėl šios priežasties Kauno bei Santaros klinikų darbuotojų faktiškai gaunamas darbo užmokestis per metus sumažėja apie 1 000 000 eur, šios lėšos galėtų būti skiriamos geriausiems darbuotojams skatinti.** Pradėjus terminuotas sutartis taikyti visiems Lietuvos sveikatos priežiūros specialistams, faktiškai specialistų gaunamas darbo užmokestis per metus sumažės keliolika milijonų eurų;
3. **pažeidžia socialines universiteto gydytojų teises.** Profesinės sąjungos yra gavusios narių skundų, kad būtent dėl terminuotų sutarčių medikams buvo suteikti mažesni kreditai ir blogesnėmis sąlygomis (didesnėmis palūkanomis) nei tuo atveju, jei jų darbo sutartys būtų buvusios neterminuotos;
4. sudaro prielaidas **administracijos neobjektyvumui gydytojo atžvilgiu.** Klinikų administracijoms

nebereikia taikyti objektyvių vertinimo kriterijų bei argumentacijos nutraukti darbo sutartį su gydytoju, nes visos darbo sutartys, suėjus 5 metų terminui, baigiasi; tai slopina laisvos minties bei galimos kritikos administracijos atžvilgiu galimybę.

5. **sudaro neįveikiamą administracinį krūvį klinikų administracijoms, todėl jos nevykdo galiojančio įstatymo nuostatų.** Pažymėtina, kad jau dabar Kauno bei Santaros klinikų vadovai nevykdo imperatyvių LR Sveikatos priežiūros įstaigų įstatymo 15 straipsnio 6 dalies reikalavimų „universitetų ligoninių sveikatos priežiūros specialistai į darbą priimami viešo konkurso būdu penkeriems metams.“ Konkurso tvarka penkerių metų kadencijai priimami tik gydytojai, o kiti sveikatos priežiūros specialistai dirba pagal neterminuotas sutartis. Santaros bei Kauno klinikose dirba beveik 10 000 sveikatos priežiūros specialistų. Konkursų skelbimas bei jų įdarbinimas kas 5 metus yra dabartiniais klinikų administraciniais ištekliais neįgyvendinamas, neužtikrintų kokybės bei būtų finansiškai nepakeliamas dėl milijonais didėjančių socialinio draudimo fondo įmokų;
6. **yra diskriminuojantis¹.** Neargumentuojama, kodėl išskiriami tik universitetų ligoninių sveikatos priežiūros specialistai jų pareigoms nustatant 5 metų veiklos termino reikalavimą. Kitose, įskaitant tretinio lygio, sveikatos priežiūros įstaigose dirbantiems specialistams toks reikalavimas netaikomas, nors universitetų ligoninių sveikatos priežiūros specialistai vykdo iš esmės identiškas funkcijas. Universiteto ligoninės medikai neturi jokių specialių pareigų ar atsakomybės nei medicinos mokslo, nei praktikos aspektu. Atkreipiame dėmesį, kad:
  - a. tose pačiose Kauno ar Santaros klinikose vieni gydytojai dirba pagal neterminuotas (daugiausia vyresnės kartos gydytojai), o kiti (pvz., visi jauni naujai įdarbinti gydytojai) dirba jau pagal terminuotas 5 metų sutartis;
  - b. Nacionaliniame vėžio institute dirbantys gydytojai urologai, ginekologai, onkologai-chemoterapeutai ir kt. specialybių gydytojai yra įdarbinti pagal neterminuotas sutartis, tuo tarpu tų pačių specialybių ir tokias pačias paslaugas teikiantys Santaros klinikų ar Kauno klinikų gydytojai yra įdarbinami konkurso būdu jau pagal terminuotas 5 metų sutartis;
  - c. kodėl teikiamomis įstatymo pataisomis yra numatytos nepagrįstos ir objektyviai nepateisinamos išimties krašto apsaugos ministro, socialinės apsaugos ir darbo ministro, vidaus reikalų ministro, teisingumo ministro valdymo sričių asmens sveikatos priežiūros paslaugas teikiančių valstybės ir savivaldybių biudžetinių ir viešųjų įstaigų sveikatos priežiūros specialistams;
7. **siūloma reguliacija prieštarauja aukščiausiam šalies įstatymui – Konstitucijai ir joje įtvirtintiems bei Konstitucinio Teismo praktikoje išplėtotiems imperatyvams** – visų asmenų lygybės įstatymui, proporcingumo ir kt. Pabrėžtina, kad negalioja joks įstatymas ar kitas aktas priešingas Konstitucijai².

Santaros klinikų gydytojų sąjunga siūlo:

1. Atskirti administracinio sprendimo teisę turinčius sveikatos priežiūros įstaigų darbuotojus (nepriklausomai nuo to, ar jie yra sveikatos priežiūros specialistai, ar ne) nuo administracinio sprendimo teisės neturinčių sveikatos priežiūros įstaigų darbuotojų ir jiems taikyti skirtingus reikalavimus. Savarankišką administracinio sprendimo teisę turintys sveikatos priežiūros įstaigų darbuotojai – tai tokie darbuotojai, kurie gali priimti sprendimą dėl padalinio biudžeto, etatinės struktūros, įdarbinimo, atlyginimo, skatinimo, nuobaudų ir pan. Atkreipsime dėmesį, kad Santaros klinikų padalinių (poskyrių, skyrių, centrų, tarnybų) vadovai savarankiškos administracinio sprendimo teisės neturi. Šie darbuotojai turi tik konkretaus paciento ar padalinyje gydomų pacientų medicininio sprendimo teisę. Mūsų žiniomis, tokia pati praktika taikoma visose šalies sveikatos

¹ Konstitucinis Teismas yra išaiškinęs, kad konstitucinis visų asmenų lygybės įstatymui principas yra pažeidžiamas, jeigu tam tikra grupė asmenų, kuriems yra skiriama teisės norma, palyginti su kitais tos pačios normos adresatais, būtų kitaip traktuojama, nors tarp tų grupių nėra tokio pobūdžio ir tokios apimtys skirtumų, kad toks nevienodas traktavimas būtų objektyviai pateisinamas (Konstitucinio Teismo 1996 m. lapkričio 20 d., 2003 m. gruodžio 30 d., 2004 m. gruodžio 13 d. nutarimai).

² Vadovaujantis Konstitucijos 7 str.

- priežiūros įstaigose, jose administracinio sprendimo teisė yra suteikta tik administracijų nariams (vadovams, jų pavaduotojams);
2. Nustatyti, kad nepriklausomai nuo jų žinybinės priklausomybės PSDF bei valstybės biudžeto lėšomis finansuojamų sveikatos priežiūros įstaigų sveikatos priežiūros specialistai, neturintys administracinio sprendimo teisės, dirbtų pagal neterminuotas darbo sutartis;
  3. Svarstyti, kad konkrečių licencijuojamų specialybių sveikatos priežiūros specialistai kas 5 metus galėtų būti atestuojami užimamoms pareigoms vadovaujantis gydymo įstaigoje nustatytais reikalavimais; įvykdžius atestacijos reikalavimus, darbuotojo sutartis būtų tęsiama, darbuotojas galėtų būti skatinamas, o neįvykdžius reikalavimų, darbuotojui galėtų būti taikomos neigiamo poveikio priemonės ir tik išimtiniais ir aiškiai nustatytais atvejais jis būtų atleidžiamas iš užimamų pareigų;
  4. Svarstyti galimybę, kad tam tikras pareigas užimantys sveikatos priežiūros specialistai (pvz., padalinių vadovai) galėtų dalyvauti metiniuose pokalbiuose, pagal jų rezultatus galėtų būti skatinami ar jiems taikomos poveikio priemonės;
  5. Konkretūs 3 ir 4 punkte išvardinti kriterijai bei atestuojamų licencijuojamų specialybių sveikatos priežiūros specialistų sąrašas turėtų būti sudaromi vadovaujantis proporcingumo kriterijais, juos deramai išdiskutavus bei suderinus su profesinėmis sąjungomis, ir tvirtinami įstaigos vadovo įsakymu.

Santaros klinikų gydytojų sąjungos pirmininkė

Gabija Tomkutė

Tel. informacijai: +370 606 62 844, info@santarosgydytojai.lt